

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 11C/180/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116210683
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 11. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Wildeová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2016:8116210683.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Ivetou Wildeovou v spore žalobkyne: H. Y., W.. X.X.XXXX, F. T., V. X, zastúpená: JUDr. Igor Šafranko, advokát, so sídlom vo Svidníku, Sovietskych hrdinov 163/66 p r o t i žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35807598, o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky a vydanie bezdôvodného obohatenia takto

rozhodol:

Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyňi 1.825,95 Eur s úrokmi z omeškania vo výške 5,05% ročne od 31.5.2016 do zaplataenia v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalobu ohľadom úrokov z omeškania v časti nad 5,05% ročne z a m i e t a.

U r č u j e, že zmluvná podmienka v zmluve o úvere č. XXXXXXXX zo dňa 21.10.2008 uzavretej medzi žalobkyňou a žalovaným uvedená v bode 13 vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru v znení: „Dlžník uznáva dlžnú sumu vrátane poplatku v celej výške na základe tejto zmluvy ako svoj dlh voči veriteľovi, čo do dôvodu aj výšky tak, ako je uvedené v tejto zmluve. Tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné 2/3 zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou“ je n e p r i j a t e ľ n á.

Žalobkyňa m á nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobkyňa žalobou zo dňa 19.5.2016 sa domáhala určenia, že zmluvná podmienka v zmluve o úvere č. XXXXXXXX zo dňa 21.10.2008 uvedená v bode 13 vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru, ktorou dlžník uznáva dlžnú sumu vrátane poplatku v celej výške na základe tejto zmluvy ako svoj dlh voči veriteľovi čo do dôvodu aj výšky tak, ako je uvedené v zmluve, pričom tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné 2/3 zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, je neprijateľná. Žalobu odôvodnila tým, že úverovou zmluvou jej bol poskytnutý úver 331,94 Eur za poplatok vo výške 321,32 Eur s tým, že celkovú sumu 653,26 Eur zaplatí v 12 mesačných splátkach po 54,44 Eur. Poplatok z daného úveru predstavuje 96,80% navýšenie. Uviedla, že za sporný poplatok žalovaný jej neposkytol žiadne reálne plnenie. Navyše zo zmluvy nie je možné zistiť o aké administratívne plnenie ide. Predstavuje tak podmienku, ktorá ako súčasť formulárovej zmluvy nebola individuálne dojednaná a znamená hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Výška poplatku prevyšuje úrok a navyše nie je ničím odôvodnené, že výška poplatku sa odvíja od výšky úveru.

2. Navyše vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru je obsiahnuté uznanie dlžnej sumy žalobkyňou, pričom jedná sa o formulárove vtesnanie textu do obchodných podmienok, aby táto skutočnosť unikla pozornosti dlžníka, čo evidentne zhoršuje zmluvné postavenie spotrebiteľa. Navyše

napriek tomu, že vo viacerých právoplatných súdnych rozhodnutiach bola vyslovená neprijateľnosť tejto zmluvnej podmienky, žalovaný ju stále používa.

3. Žalobkyňa uplatnila aj nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 1825,95 Eur s úrokmi z omeškania 8,75% ročne od druhého dňa po doručení žaloby žalovanému. Poukázala na to, že z predmetnej úverovej zmluvy zaplatila 2.157,89 Eur, hoci vzhľadom na absenciu náležitostí zmluvy podľa § 4 ods. 2 písm. k/, h/, i/, j/ a g/ zákona č. 258/2001 Z.z. je úver považovaný za bezúročný a bez poplatkov s poukazom na § 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z.z.

4. Žalovaný so žalobou nesúhlasil. Uviedol, že nejedná sa o spotrebiteľský úver, keďže úver bol poskytnutý žalobkyni na výkon zamestnania. Zmluvné strany si navyše v zmysle VPPÚ dohodli aplikáciu Obchodného zákonníka a preto zmluvu je potrebné posúdiť podľa § 497 a násl. Obchodného zákonníka. Žalobkyňa žiadnym spôsobom nepreukázala, že by malo ísť o spotrebiteľskú zmluvu. Keďže ide o obchodnoprávny vzťah, žalovaný má nárok na úroky z omeškania v dohodnutej výške, t.j. 0,25% denne z dlžnej sumy, ktoré nemožno považovať, že by boli v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Dohodnutý úrok z omeškania je sankciou za nesplnenie si povinností a na dobré mravy sa nemôže odvolávať ten, kto ich svojim konaním porušil. Pri posudzovaní výšky nie je možné vychádzať z priemerných úrokových sadzieb bánk vzhľadom na vyššie podnikateľské riziko nebankovej spoločnosti poskytujúcej úvery.

5. Žalovaný ďalej poprel, že by došlo na jeho strane k bezdôvodnému obohateniu. Navyše nárok je premlčaný v subjektívnej a objektívnej premlčacej lehote v rozsahu 917,89 Eur dňa 14.5.2016 a vo výške 480 Eur dňa 13.5.2016. Uviedol, že nie je možné vychádzať z desaťročnej premlčacej lehoty a poukázal pritom na tri rozsudky Krajského súdu v Banskej Bystrici.

6. Žalovaný vyslovil tiež názor o prekážke právoplatne rozhodnutej veci a to rozsudkom Stáleho rozhodcovského súdu sp. zn. SR 07255/09 zo dňa 6.7.2009, ktorý nadobudol právoplatnosť 10.8.2009 a ktorý má pre účastníkov rozhodcovského konania rovnaké účinky ako právoplatný rozsudok všeobecného súdu, čo vyplýva z § 35 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní.

7. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobkyne, písomným vyjadrením žalovaného, zmluvou o úvere zo dňa 21.10.2008, všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru, prehľadom o splátkach, prehlásením Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS zo dňa 24.4.2016, rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu sp.zn. SR07255/09, ako aj ďalším spisovým materiálom a zistil tento skutkový stav:

8. Dňa 21.10.2008 uzavreli strany formou predtlaču zmluvu o úvere č. XXXXXXXX podľa § 497 Obchodného zákonníka, ktorou žalovaný poskytol žalobkyni úver vo výške 10.000 Sk (331,94 Eur) a žalobkyňa sa zaviazala zaplatiť mu poplatok vo výške 9.680 Sk (321,32 Eur), takže celkovo mala zaplatiť 653,26 Eur. Dohodnutých bolo 12 mesačných splátok po 54,44 Eur počnúc dňom 20.11.2008. V zmluve krížikom je označený účel úveru „výkon zamestnania“.

9. Všeobecné podmienky poskytnutia úveru (ďalej len „VPPÚ“) obsahujú 22 bodov a nie sú podpísané. V bode 06 sa uvádza, že ak sa stane splatný celý dlh naraz v zmysle bodu 4 (pri omeškaní dlžníka so splátkami) dlžník sa zaväzuje zaplatiť veriteľovi úrok z omeškania vo výške 0,25% z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa, keď sa stal splatný celý dlh až do dňa jeho uhradenia.

10. Bod 17 VPPÚ je pomerne rozsiahly. V jeho prvej časti sa rozoberá postup pri mediácii a približne v strede tohto bodu bez akéhokoľvek zvýraznenia, dokonca bez odseku, pokračuje rozhodcovskou doložkou.

11. V bode 10 VPPÚ sa uvádza, že zmluvné strany sa dohodli, že všetky ich právne vzťahy sa budú spravovať Obchodným zákonníkom.

12. Žalovaná zmluvná podmienka je upravená v bode 13 VPPÚ v nasledujúcom znení: „Dlžník uznáva dlžnú sumu vrátane poplatku v celej výške na základe tejto zmluvy ako svoj dlh voči veriteľovi, čo do dôvodu aj výšky tak, ako je uvedené v tejto zmluve. Tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné 2/3 zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou“.

13. Stály rozhodcovský súd zriadený Slovenskou rozhodcovskou a.s. vydal pod sp. zn. SR 07255/09 dňa 6.7.2009 rozhodcovský rozsudok, ktorým zaviazal žalobkyňu zaplatiť žalovanému sumu 815,62 Eur s úrokom z omeškania 0,25% denne zo sumy 613,28 Eur od 14.5.2009 do zaplattenia a trovy konania 225,51 Eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Uvedený nárok priznal žalovanému práve na základe predmetnej úverovej zmluvy uzavretej stranami dňa 21.10.2008.

14. Žalobkyňa voči spomínanému rozhodcovskému rozsudku nedala na súd žalobu o jeho zrušenie a preto na základe neho bola jej realizovaná exekúcia zrážkami zo mzdy. Ako vyplýva z prehľadu o vykonaných splátkach k decembru 2015 zaplatila žalovanému celkovo 2157,89 Eur za úver 331,94 Eur. Splátky uhrádzala od 13.3.2009 do 10.12.2015.

15. Žalobkyňa vo svojej výpovedi si nepamätala na zmluvné podmienky dohodnuté v úverovej zmluve, rozhodne však prehlásila, že nikto sa jej na účel úveru nepýtal. Úver potrebovala na súkromné účely, keďže manžel prišiel o prácu a navyše bola s ním v rozvodovom konaní a potrebovala peniaze pre domácnosť. Už v tom čase pracovala ako zdravotná sestra, pričom do zamestnania si nikdy nič nemusela zakupovať a preto ani neprichádzalo do úvahy, že by peniaze potrebovala na výkon zamestnania. Uviedla, že všetky údaje v zmluve vypísal zástupca žalovaného, ktorý sa vôbec nezmienil o použití Obchodného zákonníka, o tom, že žalobkyňa uznáva nejaký svoj dlh a nespomenul ani rozhodcovskú doložku a úroky z omeškania. Žalobkyňa ďalej potvrdila, že jej bol doručený rozhodcovský rozsudok, ale podľa jej vyjadrenia aj v nasledujúcom období, teda po decembri 2015, jej boli vykonávané zrážky zo mzdy. O tom, že úver preplatila, sa dozvedela až v roku 2015 od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS.

16. Podľa názoru súdu úverová zmluva uzavretá medzi stranami je spotrebiteľskou zmluvou podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) v znení účinnom od 1.1.2008.

17. Podľa § 52 ods. 1 OZ spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

18. Podľa § 52 ods. 2 OZ ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ použijú sa vždy ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

19. Podľa § 52 ods. 3 OZ dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

20. Podľa § 52 ods. 4 OZ spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

21. Podľa § 53 ods. 1 OZ spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

22. Podľa § 53 ods. 2 OZ za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

23. Podľa § 53 ods. 3 OZ ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

24. Podľa § 53 ods. 5 OZ neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

25. Ako vyplýva z vyššie citovaných zákonných ustanovení pri posúdení či ide o spotrebiteľskú zmluvu nie je rozhodujúci účel poskytnutia úveru a ani prípadná dohoda strán o aplikácii Obchodného zákonníka. Spotrebiteľskou je totiž každá zmluva, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom, pričom žalovaný nepochybne má postavenie dodávateľa podľa § 52 ods. 3 OZ a žalobkyňa, ktorá pri uzatváraní a plnení danej zmluvy rozhodne nekonala v rámci svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti, má postavenie spotrebiteľa. Aj dohoda strán o aplikácii Obchodného zákonníka, hoci v tomto konkrétnom prípade nie je možné vzhľadom na výpoveď žalobkyne dospieť k záveru o existencii tejto dohody ako platného právneho úkonu a vzhľadom na neexistenciu vážnosti vôle žalobkyne na jej uzavretie s poukazom na § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka by nebolo možné takúto dohodu považovať za platnú s poukazom na § 52 ods. 2 OZ. Právna úprava podľa Obchodného zákonníka je totiž v neprospech spotrebiteľa.

26. Pri žalobe o určenie o neprijateľnej zmluvnej podmienky súd neskúma naliehavosť právneho záujmu, ako to vyplýva z § 137 písm. d/ CSP. Podľa tohto ustanovenia žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu. V tejto súvislosti súd poukazuje na § 3 ods. 3, 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a § 298 CSP.

27. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

28. Podľa § 3 ods. 5 vety prvej zákona č. 250/2007 Z.z. proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva.

29. Podľa § 298 ods. 1 CSP súd môže v rozsudku, ktorý sa týka spotrebiteľského sporu, aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

30. Podľa § 298 ods. 2 CSP ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej zmluvnej podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takej zmluvnej podmienky alebo mu na základe takej zmluvnej podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

31. Ustanovenie § 53 ods. 1 vety druhej OZ je potrebné vykladať v súlade so smernicou Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalejch podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

32. Podľa čl. 4 ods. 2 smernice hodnotenie nekalej povahy podmienok sa nevzťahuje k definícii hlavného predmetu zmluvy, ani na primeranú cenu a úhradu na jednej strane, ako aj tovar alebo služby dodávané výmenným spôsobom na druhej strane pokiaľ tieto podmienky sú zrozumiteľné.

33. Súd zastáva názor, že sporný poplatok nie je vylúčený zo súdnej kontroly neprijateľných zmluvných podmienok v zmysle § 53 ods. 1 OZ, pretože nepredstavuje hlavný predmet plnenia. Za hlavný predmet plnenia v zmysle európskej judikatúry sa považujú podmienky, ktoré upravujú základné plnenia zmluvy a ktoré ju ako také charakterizujú (napr. rozsudok Caja de Ahorrosy Monte de Piedad de Madrid, EÚ:C:2010:309, bod 34).

34. Administratívny poplatok dohodnutý v úverovej zmluve rozhodne nie je základným plnením zmluvy, a preto nepredstavuje jej hlavný predmet plnenia.

35. Druhý prípad vylúčenia súdnej kontroly je nie samotná cena, ale primeranosť ceny na jednej strane a tovaru a služieb na druhej strane ako protiplnenie (napr. rozsudok C-26/13 zo dňa 30.4.2014 vo veci Arpád Kásler, Hajnalka Káslerné Rábai proti OTP Jelzalogbank Zrt, bod 54).

36. Podmienky, týkajúce sa protihodnoty, ktorú dlhuje spotrebiteľ veriteľovi alebo ktorá má vplyv na skutočnú cenu, ktorú má spotrebiteľ zaplatiť veriteľovi, teda v zásade nepatria do tejto druhej kategórie podmienok vylučujúcich súdnu kontrolu, s výnimkou otázky, či je výška protihodnoty alebo cena, ktorá je dohodnutá v zmluve primeraná službe veriteľa (rozsudok C-143/13 z 26.2.2015 vo veci Bogdan Matei, Iona Ofelia Matei proti SC Volksbank Romania SA bod 55, 56).

37. Súd v danom prípade neskúmal sporný administratívny poplatok z pohľadu primeranosti jeho výšky, ale skúmal jeho charakter v intenciách posúdenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky, teda či spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Zo zmluvy ani z VOP pritom nevyplýva, za čo vlastne sa tento poplatok platí, preto absentuje požiadavka jeho určitosti. Spotrebiteľ tak platí za niečo, čo po materiálnej stránke mu nie je dodané. Pri spotrebiteľských úveroch je pritom nevyhnutné, aby dohodnutými poplatkami sa platilo za skutočné plnenie spotrebiteľovi a v jeho záujme. V tejto súvislosti súd poukazuje na rozhodnutie Vrchného krajského súdu v Karlsruhe sp. zn. AZ17U 192/2010 zo dňa 3.5.2010, v ktorom sa konštatuje záver, že poplatky za spracovanie pri poskytnutí spotrebiteľského úveru sú neprijateľné: „Ak banka od spotrebiteľov požaduje poplatok za spracovanie pri poskytovaní spotrebiteľského úveru, poškodzuje tým spotrebiteľov a vystavuje ich neprijateľnému vedľajšiemu dojednaniu o cene... Preverenie úverovej spoľahlivosti (bonity) a výšky úrokovej miery, ktorými banka odôvodňovala vyrubenie poplatku za spracovanie pri poskytovaní úveru Vrchný krajský súd odmietol a uzavrel, že uvedené činnosti vykonáva banka vo vlastnom ekonomickom záujme minimalizovať nevyhnutnosť vlastných pohľadávok. Spotrebiteľ dôvodne a v dobrej viere očakáva, že banka mu poradenstvo a informácie o poskytnutí úveru poskytne zadarmo. V konečnom dôsledku predstavuje zmluvná podmienka neprijateľné zaťaženie spotrebiteľa, pretože je spotrebiteľovi účtovaný poplatok bez toho, aby banka spotrebiteľovi poskytovala skutočné protiplnenie“. Súd dodáva, že tento záver si osvojil aj Krajský súd v Prešove napr. v rozsudku sp. zn. 18Co 109/2011.

38. Napokon možno poukázať aj na aktuálnu právnu úpravu Občianskeho zákonníka v znení jeho novely účinnej od 13.6.2014, a to novelou č. 102/2014 Z. z.

39. Vyššie citovanou novelou totiž bol § 53 ods. 4 doplnený o ďalšie neprijateľné zmluvné podmienky a konkrétne pod písm. t/ bola uvedená zmluvná podmienka, ktorá požaduje od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa.

40. Podľa prechodného ustanovenia k tejto úprave § 879p ustanoveniami § 53 ods. 4 písm. s/ a t/, § 53 ods. 7 a § 614a sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 13.6.2014; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 13.6.2014 sa však posudzujú podľa predpisov účinných do 12.6.2014, ak nie je ustanovené inak.

41. Súdu je z jeho činnosti známe, že v úverových zmluvách žalovaného sa výška administratívneho poplatku odvíja od výšky úveru. Napríklad zo spisu 11C/16/2015 súd zistil, že pri úvere 863,04 Eur poplatok bol 630,68 Eur, pri úvere 2000 Eur poplatok činil 1732 Eur (spis 11C/261/2015), pri úvere 800 Eur bol poplatok 240 Eur (spis 11C/42/2012), pri úvere 350 Eur činil poplatok 230,66 Eur (spis 11C/23/2016), pri úvere 500 Eur bol poplatok 484 Eur (spis 11C/110/2016), pri úvere 800 eur bol poplatok 772 Eur (spis 11C/97/2016). V tomto spore pri úvere 331,94 Eur bol poplatok 321,32 Eur. Poplatok, ktorý má pokryť náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere však nemôže byť ovplyvnený výškou úveru a to vedie k záveru o tom, že žalovaný týmto pomerne sofistikovaným spôsobom sa snažil opticky vyvolať dojem nižšej úrokovej sadzby, aj keď v skutočnosti administratívny poplatok odvíjajúci sa od výšky úveru vo svojej podstate predstavuje úrok. Poplatok 321,32 Eur pri úvere 331,94 Eur predstavuje 96,80% z úveru. Splatnosť úveru pritom bola dohodnutá na jeden rok, čo znamená, že v skutočnosti úroková sadzba by predstavovala 96,8 % p.a., čo by takmer 12 - násobne prevýšilo priemernú úrokovú sadzbu obdobných úverov v bankách, keďže podľa internetovej stránky NBS v októbri 2008 pri spotrebiteľskom úvere do 1 roka činila priemerná úroková sadzba 8,20 % p.a. Išlo by nepochybne o dohodu o úrokoch v rozpore s dobrými mravmi, čo by spôsobilo jej neplatnosť zo zákona s poukazom na § 39 a § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Zrejme to bolo motívom pre žalovaného vyhnúť sa takémuto posúdeniu cez stanovenie administratívneho poplatku.

42. Spotrebiteľ by teda mal platiť administratívny poplatok za dodané skutočné plnenie, musí byť preto predmet administratívneho poplatku určitý a musí byť v primeranej výške. Ak tieto atribúty nie sú splnené, spôsobuje to značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech

spotrebiteľa a teda ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Nejedná sa totiž o prípad vylúčenia súdnej kontroly v zmysle § 53 ods. 1 vety druhej, keďže administratívny poplatok nepredstavuje hlavný predmet plnenia úverovej zmluvy (hlavný predmet je poskytnutie úveru za úrok ako to vyplýva z § 497 Obchodného zákonníka), navyše nebol individuálne dojednaný (jeho výšku stanovil žalovaný bez možnosti ovplyvnenia žalobcom).

43. Súd nezdiera názor žalovaného, že by pri posudzovaní výšky odplaty súd mal vychádzať z úrokových sadzieb nebankových spoločností. V tejto súvislosti poukazuje na § 53 ods. 6 OZ opäť v znení účinnom v čase uzavretia úverovej zmluvy, podľa ktorého pri posudzovaní primeranosti odplaty súd prihliada najmä na odplaty poskytované bankami pri spotrebných úveroch.

44. Súd sa preto plne stotožňuje s názorom žalobkyne, že celá zmluvná podmienka tak ako je upravená v bode 13 VPPÚ, ktorý obsahuje uznávací prejav dlžníka vo vzťahu k tomuto poplatku je neprijateľnou zmluvou podmienkou. Je zakomponovaná do obchodných podmienok bez akéhokoľvek zvýraznenia. Uznanie dlhu je pritom jednostranný právny úkon dlžníka a jedným z predpokladov jeho platnosti je vážnosť vôle dlžníka na jeho uzavretie. V tomto prípade uznanie dlhu je súčasťou formulárových obchodných podmienok, teda rozhodne nie je individuálne dojednané a vzhľadom na výpoveď žalobkyne a vyššie uvedené závery nepochybne spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobkyne ako spotrebiteľa.

45. Pre posúdenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia súd musel najprv ustáliť, či zmluvu je možné posúdiť podľa zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom od 1.8.2008 do 30.11.2009.

46. Podľa § 2 písm. a/ citovaného zákona spotrebiteľským úverom sa rozumie dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo odloženej platby, pôžičky, úveru alebo inej právnej forme.

47. Podľa § 2 písm. b/ citovaného zákona zmluvou o spotrebiteľskom úvere sa rozumie zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

48. Podľa § 3 ods. 1 citovaného zákona veriteľom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania.

49. Podľa § 3 ods. 2 citovaného zákona spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

50. Rozhodujúce teda je, či žalobkyni bol poskytnutý úver na iný účel ako na výkon zamestnania, ako je to uvedené v predmetnej zmluve. V tejto súvislosti výpoveď žalobkyne je jasná a jednoznačne vyvracia, že by úver brala na výkon zamestnania, čo aj logicky zdôvodnila. Nepochybne ako zdravotná sestra nepotrebovala úver na výkon tohto svojho povolania. Výpoveď strany je dôkazným prostriedkom a keďže súdu a verejnosti je navyše známa aj nekalá obchodná praktika žalovaného ohľadom vyznačovania účelu poskytnutia úveru v snahe vyhnúť sa aplikácii zákona o spotrebiteľských úveroch, súd prijal záver o tom, že jedná sa o spotrebiteľský úver. Z výpovede žalobkyne vyplynulo, že úver potrebovala na súkromný účel a v zmluve bol účel úveru vyznačený svojvoľne zástupcom žalovaného.

51. K spomenutej nekalej obchodnej praktike žalovaného možno poukázať na list Európskej komisie označenom ako „porušenie č. 2012/4165“ adresovanom Slovenskej republike, v ktorom je poukázané, že v zmluvách, ktoré používal žalovaný bola uvedená vopred formulovaná zmluvná podmienka, že účelom zmluvy je „výkon povolania“, „výkon podnikania“, alebo „výkon zamestnania“, hoci sa úver poskytoval spotrebiteľovi. Pokiaľ sa sťažovatelia k tejto skutočnosti vyjadrili, uvádzali, že takéto účely boli v zmluve uvádzané z iniciatívy poskytovateľa úveru. Sťažovatelia niekedy spresnili informácie a uviedli, že zástupca poskytovateľa úveru uviedol, že spotrebiteľ peniaze nedostane, pokiaľ nebude súhlasiť s uvedením iného ako spotrebiteľského účelu v zmluve. Aj z vlastných poznatkov súdu z iných sporov vyplýva, že účel poskytnutia úveru vyznačený v zmluve nezodpovedal skutočnosti. Išlo o prípady, keď úver bol braný na kúpu spotrebiča do domácnosti, na vyrovnanie predchádzajúcich úverov Pohotovosti alebo išlo o osobu, ktorá nikdy nebola zamestnaná (napr. 11C/163/2014, 11C/162/2014, 11C/165/2014,

11C/160/2014) a napriek tomu bol v zmluve uvedený úver na výkon zamestnania. Poukázať možno aj na rozhodnutie Ústredného inšpektorátu Slovenskej obchodnej inšpekcie sp. zn. SK/0755/99/2012 a SK/0756/99/2012 zo dňa 27.5.2013, ktorým udelil žalovanému pokutu 30.000 Eur z dôvodu nekalých obchodných praktík, ktorými bol úver poskytnutý spotrebiteľom subsumovaný pod Obchodný zákonník, čím bolo zhoršené postavenie spotrebiteľov.

52. Súd teda dospel k záveru, že úverovú zmluvu uzavretú medzi stranami je potrebné posúdiť podľa zákona č. 258/2001 Z.z.

53. Obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere sú pritom vymenované v § 4 ods. 2 citovaného zákona.

54. Podľa § 4 ods. 2 písm. g/ zákona č. 258/2001 Z.z. zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať konečnú splatnosť spotrebiteľského úveru.

Pod písm. h/ ročnú úrokovú sadzbu

Pod písm. i/ výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov

Pod písm. j/ ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom

Pod písm. k/ priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov.

55. Podľa § 4 ods. 3 citovaného zákona pri nesplnení podmienok podľa ods. 2 je zmluva o spotrebiteľskom úvere platná, ak bol spotrebiteľovi na jej základe
a/ poskytnutý spotrebiteľský úver a spotrebiteľ ho začal čerpať alebo
b/ dodaný tovar alebo poskytnutá služba.

56. Ak však zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa ods. 2 písm. a/, b/, d/ až j/, k/ a l/ poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

57. V danom prípade ani jedna z vyššie citovaných náležitostí v zmluve uvedená nebola, preto s poukazom na § 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z.z. úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Žalobkyňa by teda mala vrátiť žalovanému len sumu poskytnutého úveru t.j. 331,94 Eur a keďže doposiaľ mu zaplatila 2157,89 Eur (do decembra 2015) žalovanému vzniklo bezdôvodné obohatenie vo výške 1825,95 Eur.

58. Pokiaľ žalovaný sa bránil tým, že má nárok na úroky z omeškania 0,25% denne, súd s týmto názorom nesúhlasí. Ako už bolo vysvetlené ide o spotrebiteľskú zmluvu, ktorá sa posudzuje podľa Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc z výpovede žalobkyne rozhodne nebolo preukázané tvrdenie žalovaného o tom, že by si strany dohodli použitie Obchodného zákonníka. Súd pritom zdôrazňuje, že aj keď by si skutočne dohodli aplikáciu Obchodného zákonníka, takáto dohoda by bola absolútne neplatná pre rozpor so zákonom v zmysle § 39 OZ, prípadne išlo by o neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 1 OZ. V tejto súvislosti možno poukázať aj na § 54 ods. 1 OZ.

59. Podľa § 54 ods. 1 OZ zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

60. Ustanovenie § 54 ods. 1 OZ je ustanovením lex specialis s dopadom na všetky spotrebiteľské zmluvy vrátane úverov. Citované ustanovenie sleduje vylúčenie dopadu nepriaznivejšieho právneho následku na spotrebiteľa oproti následku, ktorý dopadá na spotrebiteľa podľa „tohto“ zákona, pričom je logické, že zákonodarca tým rozumel Občianskeho zákonníka.

61. V občianskoprávných veciach je stanovený limit výšky úrokov z omeškania vládny nariadením č. 87/1995 Z.z. v záväznosti na § 517 ods. 2 OZ.

62. Podľa § 517 ods. 2 OZ, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

63. Možno preto uzavrieť, že aj keby si strany dohodli úroky z omeškania 0,25% denne, išlo by o absolútne neplatnú dohodu pre rozpor so zákonom.

64. Súd preto považoval za právne dôvodné vyhovieť aj žalobe o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 1825,95 Eur.

65. Podľa § 451 ods. 1 OZ kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

66. Podľa § 451 ods. 2 OZ bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

67. Podľa § 456 OZ predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.

68. V danom prípade bezdôvodné obohatenie je plnením bez právneho dôvodu.

69. Následne sa súd musel zaoberať aj námietkou premlčania.

70. Podľa § 107 ods. 1 OZ právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

71. Podľa § 107 ods. 2 OZ najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

72. Pre začiatok behu subjektívnej premlčacej lehoty sa vyžaduje skutočná a nie iba predpokladaná vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor bol získaný majetkový prospech, a o tom, kto ho získal. Nie je rozhodujúce, že oprávnený sa mohol o tom dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti skôr (rozsudok Najvyššieho súdu 2CZ 35/77 zo dňa 17.12.1978).

73. Žalobkyňa sa dozvedela o tom, že plnila viac ako podľa zákona mala, až v decembri 2015, a teda dvojiročná subjektívna premlčacia lehota jej uplynie v decembri 2017. Objektívna premlčacia lehota plynie od vzniku bezdôvodného obohatenia t.j. v danom prípade od úhrady žalobkyne žalovanému. Súd však zastáva názor, že v danom prípade je potrebné vychádzať z desaťročnej premlčacej lehoty. Žalovaný má totiž v predmete činnosti poskytovanie úverov a preto sa vyžaduje, aby dodržiaval príslušné právne normy vzťahujúce sa na ich poskytovanie. Žalovaný preto minimálne musel byť uzrozumený s tým, že pokiaľ v úverovej zmluve neuviedol obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktoré sú citované v tomto rozsudku napriek tomu, že musel si byť vedomý toho, že ide o spotrebiteľa a nebude môcť od žalobkyne žiadať úroky a iné poplatky a pre prípad, že to tak urobí, bol s uvedenou zákonnou sankciou uzrozumený. Minimálne teda na jeho strane išlo o nepriamy úmysel získať majetkový prospech. Keďže posledné úhrady boli vykonané v rokoch 2009 až 2015, desaťročná premlčacia lehota najskôr uplynie až v roku 2019. Právny názor o desaťročnej premlčacej lehote bol vyslovený už vo viacerých súdnych rozhodnutiach v obdobných sporoch napr. rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7Co 84/2011 zo dňa 12.12.2011, sp. zn. 3Co 41/2012 zo dňa 6.3.2013, sp. zn. 2Co 9/2012 zo dňa 21.1.2013, sp. zn. 5Co 134/2012 zo dňa 26.11.2013, sp. zn. 3Co 89/2012 zo dňa 8.2.2012, alebo Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co 648/2013 zo dňa 20.2.2014 alebo Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co 301/2011 zo dňa 4.7.2012.

74. K námietke žalovaného o res iudicate súd uvádza, že príslušný rozhodcovský rozsudok považuje za ničotný. Rozhodcovský súd totiž nemal právomoc prejednať danú vec, nakoľko nebola uzavretá stranami platná rozhodcovská zmluva. V čase uzavretia úverovej zmluvy podľa zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní (v znení účinnom od 1.1.2006 do 30.6.2009) bola forma rozhodcovskej zmluvy upravená v § 4.

75. Podľa § 4 ods. 1 citovaného zákona rozhodcovská zmluva môže mať formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve.

76. Podľa § 4 ods. 2 citovaného zákona rozhodcovská zmluva musí mať písomnú formu, inak je neplatná. Písomná forma je zachovaná ak je rozhodcovská zmluva obsiahnutá v dokumente podpísanom zmluvnými stranami alebo vo vzájomne vymenených listoch, ak je dohodnutá telefaxom alebo pomocou iných telekomunikačných zariadení, ktoré umožňujú zachytenie obsahu rozhodcovskej zmluvy a označenie osôb, ktoré ju dohodli.

77. V danom prípade rozhodcovská doložka bola uvedená len vo VOP, ktoré neboli podpísané stranami a to podľa zákona spôsobilo jej neplatnosť. Súd pre úplnosť dodáva, že aj pri neexistencii vyššie uvedenej právnej úpravy v rámci spotrebiteľských zmlúv rozhodcovská doložka zásadne nemôže byť len súčasťou VOP tak ako to ustálil aj Ústavný súd ČR v náleze I.ÚS 3512/11 zo dňa 11.11.2013). Ústavný súd v ňom uviedol aj to, že VOP v spotrebiteľských zmluvách majú slúžiť k tomu, aby nebolo nutné do každej zmluvy prepisovať ujednania technického a vysvetľujúceho charakteru a nesmú slúžiť k tomu, aby do nich v často neprehľadnej, zložito formulovanej a malým písmom písanej forme skryl dodávateľ ujednania, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých predpokladá, že najskôr uniknú pozornosti spotrebiteľa. Pokiaľ napriek tomu dodávateľ tak urobí, nepočína si v právnom vzťahu poctivo a takému konaniu nemožno priznať právnu ochranu.

78. Vyššie uvedeným právnym názorom je potrebné sa riadiť aj pri posúdení dohody o aplikácii Obchodného zákonníka, o výške úrokov z omeškania a o uznaní dlhu, ktoré žalovaný zakomponoval do VOP.

79. Žalobkyni súd priznal aj úroky z omeškania s poukazom na § 517 ods. 1, 2 OZ a § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. v znení účinnom od 1.2.2013. Podľa citovaného ustanovenia výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k 1. dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

80. Podľa § 563 OZ ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadala.

81. V danom prípade sa žalovaný dostal do omeškania odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby. Od uvedeného dňa teda vznikol aj zodpovednostný záväzkový vzťah, z ktorého vyplynul uplatnený nárok. Preto pre výšku úrokov z omeškania nie je rozhodujúci dátum uzavretia zmluvy, ale vznik zodpovednostného záväzkového vzťahu. Súd preto priznal úroky z omeškania podľa citovaného nariadenia len vo výške 5,05% ročne a keďže žalobkyňa žiadala úroky z omeškania vo väčšom rozsahu (8,75% ročne), súd žalobu v prevyšujúcej časti ako nedôvodnú zamietol.

82. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP. Žalobkyňa mala totiž v konaní plný úspech (nie je relevantný neúspech ohľadom príslušenstva priznanej pohľadávky) a preto súd jej priznal plnú náhradu trov konania.

83. O výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti rozsudku a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Prešov písomne v 2 vyhotoveniach. V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka. Ďalej sa uvedie proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané. Rozsah v akom sa rozhodnutie napáda môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 364 C.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 C.s.p. odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,

- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 C.s.p. odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 C.s.p. odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nespĺní povinnosť uloženú týmto rozsudkom môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.